САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ

Штодзенная газэта.

Адрас рэдакцыі й адміністрацыі
Менск, Петрапаўлаўская, № 6
каля Гасьцінца.
[illegible]

ДРУГІ ГОД ВЫДАНЬНЯ.

ВЫДАНЬНЕ ЎСЕБЕЛАРУСКАГА ВЫКАНАЎЧАГА КАМІТЭТУ САВЕТАЎ.

№ 288 (398) Пятніца 23-га сьнежня 1921 г.

Выпаўніце 100 процантаў.

Харчовы падатак—гэта ўмова паміж сялянствам і рабочай клясай. Рабочая кляса кіравала сялянствам у змаганьні за зямлю. Памагла і зазначыла, як трэба абараніць ад навалы памешчыкаў захоплены зямельны фонд.

У часе вайны ўмовай была раскладка. Дзеля таго, каб перамагчы ворагаў, дзяржаве патрэбна было ўладаць і загадваць усімі харчамі. Пры дапамозе зброі яна скончылася з перамогай на нашым баку, і форма ўмовы перамянілася.

Цяпер дзяржава патрабуе з 2 з паловай міліярдаў пудоў ураджаю астатняга году толькі каля 300 міліёнаў подоў, як падатку, які перадаецца ў дзяржаўны харчовы фонд.

Толькі маючы такі запас дзяржава зможа трымаць гатовай на ўсякі выпадак армію, можа падняць і наладзіць здабычу апалу, працу транспарту, выраб рэчаў фабрычна-заводзкай прамысловасьці, падтрымаць асьвету і інш., неабходныя для ўсіх установаў.

Вайна са старымі парадкамі перайшла цяпер у новыя формы. Той вольны рынак, якога хацела сялянства і на які яно можа вывезьці цяпер каля 2 міліярдаў пудоў харчоў—яно атрымала.

Даючы грашовую выгаду сялянству, ён аднача́сова выклікае зноў старыя адносіны, пры якіх хто багацей ды дужэй зможа сесьці вярхом на беднату і нават на серадняка. Апрача таго, ён узмацніў буржуазею, дае ёй магчымасьць распрастацца, стаць зноў моцнай.

Савецкая дзяржава і ўтворана дзеля таго, каб цёнгля, ва ўсякую хвіліну зрабіць дапамогу бедняку і больш слабаму і трымаць на аброці, трымаць пад страхам, пад пугай гарадзкую буржуазею і яе памоцніка на вёсцы кулака-багача, які сьпіць і бачыць, каб стаць на месца ранейшага памешчыка і мёртвым хапаньнем зачапіцца ў сваіх аднасельцаў.

А шляхаў у яго многа. Вольная купля-прадажа дае яму ў рукі зброю. Даючы ў доўг, пазычаючы на час земляробныя прылады і машыны, ён ня горш памешчыка зробіць сваімі рабочымі „прыгоннымі“—сялян, якія бядней яго.

Вось дзеля таго і істнуе цяпер Савецкая ўлада, каб ня даць моцна разыйсьціся і гарадзкой і вясковай буржуазеі. Але зрабіць гэта можна толькі тагды, калі харчовы падатак будзе выпаўнен поўнасьцю, але к жалю некаторыя сяляне жадаюць абмануць Савецкую ўладу. Яны ахвотна і хутка сталі здаваць харчовы падатак, але гэта была хітрасьць. Вось здам, а пасьля ўсё растручу, прадам.

Гэта было б з паўбяды, калі б пасьпешнасьць здачы не адбывалася з тэй прычыны, што яны захавалі шмат ворнае зямлі, каб ухіліцца ад абкладаньня.

Пусьціліся на хітрасьць, зрабілі лоўкі зварот. Панясьлі хутка падатак, паказаўшы менш, чым запраўды было, зямлі.

Але гэты лоўкі зварот апрача сваёй супроць дзяржаўнасьці ўдарыць у канцы канцоў па сялянству. Выручыўшы за ўтаены хлеб на рынку і ўзмацніўшы буржуазею, яно паставіць дзяржаву ў дрэннае становішча.

Выручыўшы папяровую капейку за прададзены хлеб, сёньня, заўтра, калі наша прамысловасьць ня зможа разьвярнуцца, заплаціць залатым рубель і апынецца пад прыгонам.

Нота фінляндзкага правіцельства.

11-га сьнежня г. г. фінляндзкае правіцельства прыслала ноту ў адказ на ноты Р.С.Ф.С.Р. вось якога зьместу:

Фінляндзкае правіцельства заяўляе, што яно зьвяртаецца да Лігі Нацыяў, як член яе дзеля таго, каб больш правдзіва разабрацца ў карэльскім пытаньні. Далей яно адмаўляецца ад усялякага падтрыманьня карэльскіх банд. Яно заяўляе аб поўным сваім нэйтралітэце і аб міжнародным праве даваць прытулак расейскім эміграктам.

Адказ Р. С. Ф. С. Р.

Народны Камісар па Чужаземных Справах паслаў фінляндзкаму ўраду адказ, дзе патрабуе точнага, нядвохсэнснага адказу на папярэднюю ноту. У ноце зазначаецца на цэлы шэраг фактаў падтрыманьня, спачуваньня, удзелу фінляндзкага ўраду ў арганізацыі банд, якія ўчынілі напады на Карэлію. Зазначаюцца адрасы наборных бюро, складаў зброі, імёны фінляндзкіх афіцэраў, урадавых асоб, адрас жывучага ў Гэльсінгфорсе Савінкава, прадстаўленьне прытулку кіраўніком кранштадзкага бунту фонзількону і іншым. Зазначаецца, што зьвярнаньне да Лігі Нацыяў было падгатоўлена яшчэ у верасьні.

Нота канчаецца заяўленьнем, што Ўрад РСФСР рашуча вымагае выкананьня патрабаваньняў, памянёных у папярэдніх нотах, папераджаючы, што ў іншым выпадку адпаведнасьць за пагрозу міру паміж Фінляндыяй і Расеяй ускладаецца на фінляндзкі ўрад, тым больш, што большая часка фінляндзкага народу не спачувае авантурыстычн[illegible]

ЗАГРАНІЦАЙ.

Дацка-расейскія перамоўленьні.

Стакгольм, 17-12. У дацкім парляманце адбывалася бурнае пасяджэньне наконт разрыву перамаўленьняў між Даніяй і Расеяй. Прынята рэзалюцыя, якая падкрэсьлівае важнасьць для дацкіх гандлёвых інтарэсаў праця́г зносін з Расеяй і выказвае надзею, што правіцельства пакарыстаецца першай магчымасьцю заснаваньня згоды з Расеяй.

Адносіны да Расеі.

У газэце „Манчэсьцер Гардзіан“ надрукована паведамленьне аб зробленым Лёйд Джорджам Брыяну прапанаваньні наконт далейшых дзейнасьцяў у адносінах да Расеі. Францыі прапануецца прызнаць Савецкае правіцельства.

Непарадкі ў Ірляндыі.

У Ірляндыі цягнуцца непарадкі. У Бэльфасьце адначылася перастрэлка, якая цягнулася ўсю ноч з суботы на нядзелю. Паранена 600 сынфэйнэраў.

Заваёва камунізму.

У Штутгарце (Нямеччына) на выбарах дэлегатаў на канфэрэнцыю саюзу металістаў вагромнай большасьцю прайшлі камуністы.

Забастоўка скончылася.

Наўэн, 18-12 Буйная васьмёхдзённая забастоўка на паўдзённай чыгунцы ў Бэрліне скончылася пасьля таго, як адміністрацыя па ўсіх пунктах саступіла.

Дзеля галадуючых.

Амэрыка галадуючым Расеі.

Палата прадстаўнікаў Злучаных Штатаў передала прэзыдэнту Гардынгу 20 міліёнаў доляраў на карысьць галадуючых Расеі.

Швэцыя галадуючым Расеі.

Швэцкім саюзам мэталістаў сабрана на карысьць галадуючых Расеі 29.000 швэцкіх крон. Стакгольмскі камітэт дапамогі галадуючым сабраў звыш 100.000 швэцкіх крон, ня лічачы адзежы, жыта і іншых тавараў.

На Далекім Усходзе.

Становішча на Далёкім Усходзе

Паўнамоцны заявіў, што правіцельства Мяркулава ня мае моцнага войска—Мяркулаў мае рэшту войска Сямёнава ў ліку да 9000 чалавек, якія знаходзяцца на ст. Градокава на рацэ Усуры. Армія Капеля, налічваўшая пры сваім адходзе каля 20 000 чал., займаючы да апошняга часу воражае становішча ў адносінах да Мяркулаўскага правіцельства, цяпер блізка падыйшла да войска Сямёнава і цяпер дзее з імі разам.

Мяркулава абрабавалі.

Ва Ўладывастоку выбухнула новая завіруха, гэроям якой зьяўляецца захопнік Камчаткі Бачкароў. Атрымаўшы ад Мяркулава вялікі лік харчоў для абмену на сыры матар'ял Камчаткі, Бачкароў адмовіўся выдаць Мяркулаву сыры матар'ял. Бачкароў з усім нарабаваным уцякаў у Шанхай.

Гутарка з дэлегатамі зьезду.

Дэлегаты 3-га Ўсебеларускага Зьезду Саветаў наведаліся ў нашу рэдакцыю, дзе ў гутарцы з нашымі супрацоўнікамі падзяліліся цікавымі весткамі аб працы на мясцох, аб выкананьні харчовага падатку і г. д. Тав. Андрэеў, выбраны дэлегат у прэзыдыум зьезду ад Парыцкай воласьці Бабруйскага павету паведаміў ніжэйшае:

Харчовы падатак. Збор харчовага падатку па воласьці адбыўся з посьпехам. Выпадкаў захаваньня пашні, за рэдкім і выключэньнямі, амаль што не прыкмячалася. Прыняцьце харчовага падатку на ссыпным пункце адбывалася акуратна. Сяляне на пункце доўга не затрымліваліся і не абвешваліся. Цяжкае ўражаньне на абкружаючых сялян пакінула тое, што раптоўна зьнік загадчык Парыцкага ссыпнога пункту нехта Цэйтлін, які захапіў з сабой некальк міліёнаў народных грошаў.

Каапэрацыя. У Парычах ёсьць так сама і каапэратыў. Працуе каапэратыў надта слаба, галоўная прычына чаго—адсутнасьць тавараў, няма солі, жалеза і іншых неабходным у сялянскім звароце рэчаў. Тав. Андрэеў мысьліць, што віна Цэнтрабелсаюзу які чамусьці каапэратывы некаторых валасьцей якія бліжэй знаходзяцца, забясьпечвае таварам лепш, чым Парыцк. З гэтае прычыны сялянству прыходзіцца воляй-няволяй пускаць свае рэчы на вольны рынок. Усё гэта, пэўна, ідзе ў рукі спэкулянтаў, якія на гэтым здорава нажываюцца.

Савецкія гаспадаркі. У Парычах маецца так сама і савецкая гаспадарка. Праца ў савецкай гаспадарцы, дзякуючы умеламу кіраўніцтву агранома тав. Сяргейчыка пастаўлена дужа добра. Парыцкая савецкая гаспадарка такім парадкам здабывае вялікую сельска гаспадарчую значнасьць сярод абкружаючых сялян.

Кустарная прамысловасьць. У Парычах моцна разьвіта кустарная вытворчасьць. Маецца некалькі кустарных суполак, які вырабляюць абады, бочкі і г. д. Ляскія вартаўнікі лупяць за лясныя матар'ялы якія неабходны дзеля вырабу гэтых рэчаў, па тры скуры, што моцна адбіваецца на кустарнай вытворчасьці і зьмяншае выраб.

Тав. Андрэеў паведаміў, што наладжэньне адзінага падатку надта пажаданы і было б спаткана сялянствам з вялікім здаволеньнем.

Школы. Школьная справа ў воласьці пастаўлена добра. Воласьць перайшла на самаабкладку, і настаўнікі здаволены ўсім неабходным. У школах адчуваецца востры недахвату паперы і навуковых падручнікаў для школ. Каапэратыў у гэтых адносінах павінен як бы там ні было, а дапамагчы школе.

Культурна-асьветная праца. У воласьці адчынена хата-чытальня, у якую ахвотна наведваюцца сяляне. Абсталёвана уласнымі сіламі тэатр, дзе іграюць аматары сяляне. Зьбор са спэктакляў ідзе на карысьць галадуючых Паволжа.

Дэлегат тав. Карповіч (Слуцкая воласьць) паведаміў нам, што забраная сялянамі зямля дабраахвотна пасьля была імі заяўлена. На заяўленую зямлю накладаецца ў цяперашні час дадатковы падатак. Дзеля дапамогі галадуючым Паволжа ўхвалена рабіць адлічэньні з дзесяціны.

Каапэратывы ў воласьці працуюць слаба. Прычына—адсутнасьць тавараў. Настаўнікаў у воласьці 20 чалавек. Навучаньне ў школах адбываецца на расейскай мове. Адчуваецца востры недахват паперы, кніжак і г. д. для школ. Шляхам самаабкладкі адчынена ў воласьці бібліатэка хата-чытальня і школа па зьнішчэньню няпісьменнасьці.

— —

Дэлегат Алехна (Бабруйскага павету, Бражацкай воласьці, вёскі Казловічы) на Ўсебеларускім Зьездзе некалькі разоў выступаў са сваімі прапанаваньнямі, праўда „парляментызму“ не прызнаваў. Калі дэбатыруемае пытаньне яго надта цікавіла, ён зрываўся з месца і не ў парадку запісу прамоўцаў узлязаў на трыбуну і выкладаў свае погляды. Зьяўленьне сялянскай фігуры ў кажушку і лапцёх яго характэрныя слоўцы, перасыпаныя малюнкамі і належнымі сказамі, цёпла спатыкаліся воплескамі Зьезду. У яго незьмежным выглядзе і паўнасьці, з якой ён зьвяртаўся ў часе сваёй прамовы к стаду прэзыдыуму, так і адчувалася, што ён зьяўляецца гаспадаром зямлі Беларускай, выклікаңы воляй рабоча-сялянскай улады вырашаць пытаньні дзяржаўнай каштоўнасьці.

Характэрная і каларытная фігура.

Зьявіўся ён да нас і ў рэдакцыю за газэткай і за кніжкай. У гутарцы з нашымі супрацоўнікамі ён прасіў абавязкова адзначыць, што ён зьяўляецца нязьменным старшынёй сельскага савету і выбіраўся дэлегатам на усе Ўсебеларускія Зьезды.

Усе воласьці. Харчовы падатак паведаміў ён нам, у воласьці здадзен акуратна. Выпадкаў захаваньня пашні амаль што не прыкмячалася.

Каапэратыў. Ёсьць у вёсцы каапэратыў, які ядноўе чатыры вёскі і тры хутары. Коштаў у каапэратыве вялікія, як напрыклад за хуську 25 ф. жыта. Шмат якіх рэчаў у каапэратыве няма. Няма чыгуну, сельска-гаспадарчых прадметаў, якія так патрэбны ў нашым сялянскім звароце. Абавязкова просіць зьмясьціць, што вясковая беднота ня можа даваць жыта за атрыманыя ў каапэратыве рэчы і просіць, каб зьвярнуць увагу Цэнтрабелсаюзу, каб бедным сялянам за рэчы, якія тыя купляюць у каапэратыве, дазволілі расплачывацца грашыма.

Дапамога галодным. У вёсцы Казловічах на карысьць галадуючых сабрана 8 пудоў жыта, 3 пуды гароху і 13 пудоў бульбы. Школа на вёсцы працуюць справна. Самаабкладка на карысьць школ праводзіцца поўнасьцю. Адна бяда—не хапае цытрадак, кніг, ручак, алоўкаў і г. д. У каапэратыве іх так сама няма. На вёсцы маецца так сама школа для дарослых сялян па зьнішчэньню непісьменнасьці.

— —

Дэлегат Бусел (Чэрвінская воласьць, Бабруйскага павету) паведаміў нам ніжэйшае; харчовы падатак здадзен да 10 верасьня. На карысьць галадуючых ухвалена адлічыць па пуду жыта ад кожнай гаспадаркі. Каапэратыва на вёсцы няма. Кустарны выраб не пашыраны і не разьвіт. Настаўнік для школы прыехаў з Паволжа. Сяляне забясьпечылі яго харчамі на цэлы год.

Няма кніг і іншых рэчаў для школы. Сшыткі для вучняў сяляне знайшлі самі. У вёсцы ёсьць школа па зьнішчэньню няпісьменнасьці, у якой займаецца да 100 чалавек.

Асьвета на Беларусі.

Сьпяшыце дапамагчы школе.

Грамадзяне г. Менску!

Сёньня, 23 сьнежня, па Менску і яго ваколіцах у 14 раёнах будуць адбывацца выбары ад грамадзян у школьна-гаспадарчыя саветы. У гэтыя ўстановы павінны папасьці людзі, каму дорага наша школа, рабочы клюб, бібліятэка, каму дарагі нашы маленькія дзеткі — наша рэвалюцыйная зьмена.

Вялікае заданьне гэтых саветаў, цяжкія абавязкі кладуцца на тых, хто ў іх пападзе. Але мы не павінны палохацца. Абавязак кожнага грамадзяніна, абабранага ў савет, ісьці па таму шляху, які яму нарыхтавала пралетарская ўлада. Мы ўсе, як адзін павінны дапамагчы нашай маладой пралетарскай рэспублікі выйсьці з цяжкага становішча. Мы павінны паставіць сабе абавязкам выхаваць маладое пакаленьне — нашу рэвалюцыйную зьмену, як бы гэта нам ні было цяжка, колькі б нам ні каштавала патугаў. Мы павінны сіламі і коштам гораду падтрымаць усе культурныя ўстановы, абслужываючыя горад. Ад гэтага не павінен быць вызвален ніхто.

Мы так сама павінны адначасна зьвярнуць увагу і на дзетак Паволжа. Мы гэта можам і павінны зрабіць. Хто жыве ў горадзе, той павінен па сваёй магчымасьці даць лепту на падтрыманьне школьна-гаспадарчых саветаў. Праца, грошы — вось што патрэбна будучаму савету.

Агульнымі патугамі зробім цёплы, чысты куток, дзе дзеткам можна будзе слухаць „добрае, вечнае“. Рабочаму падрыхтуем клюб, каб ён мог так сама крыху адпачыць пасьля працы. Мы не павінны стаяць збоку, калі нас завуць дапамагчы, і чакаць што манна спадзе з неба, і нам лягчэй стане. Нам трэба самім узварушыцца, самім зрабіць тое, што нас аднолькова ўсіх цікавіць. Мы павінны выйсьці з гэтага становішча. Трэба раз на заўсёды сказаць, што пастаўленае пытаньне патрэбна для нашага жыцьця і павінна быць вырашана бязумоўна.

Сэкрэтар Саюзу Працаўнікоў Асьветы і Мастацтва

Асташонак.

Ад цемры да сьвету.

(Бабруйскі павет.)

Наш павет зацішна ідзе па шляху да асьветы. Зацішна, але з пэўнасьцю. Кожны тыдзень, месяц прыбліжае яго да пажаданай мэты, калі ня будзе ні сьменнасьці, калі будзе зусім рассеяна абкружаючае цемра: Праца ў галіне народнае асьветы вядзецца добра. Гэта адчуваецца ва ўсім. Астатні месяц пасунуў працу наперад. Зместа некалькіх дзесяткаў „народных школ“ на павеце аддзелам народнае асьветы ўтворана сетка ў 400 з лішкам школ. Пры царскай уладзе сялянскія дзеці ў надзвычайна вялікай большасьці расьлі ў абставінах цемры і несьвядомасьці. На тое цяпер. У школах цяпер вучыцца да 45.000 дзяцей. Ёсьць воласьці, дзе лік вучняў у школах дасягае 80—90 процантаў усіх дзяцей школьнага ўзросту, гэта значыцца, на кожныя 100 дзяцей 8—90 чалавек вучыцца у школе. Гэта вялікі посьпех. Але становішча нашых школ надта цяжкае. Разбураныя вайной і акупацыямі памяшканьні, незабясьпечанасьць настаўнікаў, адсутнасьць кніжак і г. д. — усё гэта надта перашкаджае нармальнаму ходу заняццяў. Наша беднасьць не дазваляе палепшыць матар'яльнае становішча школ. Аддзел народнае асьветы зьвярнуўся з адозвай да жыхарства аб падтрыманьні школы шляхам самаабкладкі. Амаль усе воласьці ўхвалілі гэтае прапанаваньне. Гэта вялікі крок на шляху аздараўленьня школ. Апрача таго аддзел народнае асьветы дзеля зьнішчэньня кніжнага голаду ў лістападзе ўзяўся за выданьне буквара, уложанага гуртком мясцовых настаўнікаў. Буквар на днёх будзе надрукован.

Дзеля разумнага выкарыстаньня вучнямі вольнага часу прыступлена к забясьпечаньню найбольш людных школ бібліятэчкамі. Надыходзячыя зімовыя канікулы маецца на ўвазе выкарыстаць дзеля наладжаньня літэратурных вечароў, чытаньня са сьветавымі карцінамі і г. д. Хутчэйшае ажыцьцяўленьне самаабкладкі на павеце зробіць усе пачынаньні аддзелу народнае асьветы найбольш карыснымі.

Родная мова.

У вёсцы Старын, Сьмілавіцкай воласьці, адчынена Беларуская школа, якая да гэтага часу была расейскай. У школе нязьлікі лік падручнікаў і паперы, але дзякуючы практычнасьці настаўнікаў справа ідзе добра. Дзеці вучацца на роднай мове ахвотна.

Харчовы двухтыднёвік на Беларусі.

Менскі павет.

Харчовы двухтыднёвік па Менскаму павету пачаўся з 15-га сьнежня. Першыя дні двухтыднёвіка, асабліва прыкметных вынікаў у сэнсе падвозу харчоў ня далі. Харчовая сводка адзначае дні, калі падвоз харчоў да Менскай загатоўчай канторы быў у некалькі фунтаў. Стварыўшаяся становішча на харчовачным фронце і вельмі малыя лічбы падвозу харчоў прымушаюць вельмі палахліва глядзець на лёс нашай харчовай двухтыднёвай кампаніі. Неабходна ўмацаваць харчовую працу, чаго б гэта ні каштавала. Некатарыя воласьці нашага павету яшчэ да гэтага часу не азнаёмлены, што харчовы двухтыднёвік пачаўся. Неабходна шырока азнаёміць павет аб двухтыднёвіку, кінуць лепшых харчовачных працаўнікоў для ўмацаваньня харчовай працы.

Са сводак Менскай загатоўчай канторы відаць: ад 15 га да 20 га сьнежня падвезена жыта — 997 п. 5 ф., за апошнія дні падвоз жыта значна павялічыўся. Так 20 га сьнежня дастаўлена на ссыпны пункт каля 500 п. жыта, ячменю здадзена ад 15-га да 20-га сьнежня — 80 п. 36 ф., аўса — 43 п. 34 ф., бульбы — 71 п. 38 ф., льнянога семя — 188 п. 22 ф., сена — 455 п. 20 ф., масла — 1 п. 22 ф., лёну — 27 ф., шарсьціньня — 1 п. 10 ф.. За апошнія дні прыкмячаецца больш паступовы падвоз харчоў. На першым месцы па падвозу харчоў стаіць Самахвалавіцкая і Заслаўская воласьці.

Бабруйскі павет.

Першыя весткі аб „Двухтыднёвіку“ атрыманы з валасьцёў Горкаўскай, Жыцінскай, Акцябарскай і Гарбацэвіцкай. У гэтых валасьцёх праца вядзецца шырока. Пачата самае пунктоўнае абгледжаньне зямлі валасьцей.

У Гарбацэвіцкай воласьці праведзена калектыўнае аблажэньне некаторых сельскіх саветаў на 110 дзесяцін з прычыны адмаўленьня іх паведаміць аб укрытай пахаце. Гэту меру павятовы харчовачны камітэт будзе ўжываць і ў далейшым у выпадку адмаўленьня вёсак паведаміць аб укрытым.

Бортнікаўская воласьць.

Праца вядзецца пад кіраўніцтвам прадстаўніка павятовай тройкі. Воласьць разьбіта на 3 раёны, да кожнага раёну прымацован адпаведны працаўнік, адпавядаючы за ход працы ў сваім павеце.

Брожацкая воласьць.

Камісія выяўляе патужную дзейнасьць. Воласьць разьбіта на 6 раёнаў, прычым кожны адпаведны працаўнік павінен выяжджаць у адзін з раёнаў.

Акцябарская воласьць.

Ужо атрыманы весткі аб ходзе працы па Акцябарскай воласьці. Увесь апарат валаснога выканаўчага камітэту нарыхтован у баявы парадак. Пачалася дабраахвотная здача налогу на выяўленую пахату. Апрача гэтага выяўлен значны лік укрытай пахаты. Робіцца падлік.

Не трацяць часу.

Працаўнікі мейсц стараюцца па магчымасьці ня траціць часу. Праца павінна быць даведзена да максымуму.

Ігумен.

Праца па правядзеньню харчовага двухтыднёвіка адбываецца вяла. Харчовыя працаўнікі яшчэ не ўясьнілі задачы, якая пастаўлена перад імі двухтыднёвікам.

Наш вырабачны фронт.

Металічная прамысловасьць на Беларусі.

На 1 чыгуначна-літэйным заводзе „Энэргія“ — рабочых 107 чалавек.

На заводзе выпаўнялася, галоўным чынам, праца па рамонту для групавых упраў Савету Народнай Гаспадаркі Беларусі, а так сама Народнага Камісарыяту Харчаваньня.

З прычыны новага тарыфу прыкмячаецца пасьпешнасьць у вырабнасьці.

З пачатку верасьня пачаў працаваць літэйны цэх.

Спынку ў працы прадпрыёмстваў ня было. Адчуваецца недастача ў струментах.

Вырабнасьць згодна з мірным часам для кавальскага цэху — 80 процантаў для сьлясарнага і токарнага — 65—70 процантаў. Тлумачыцца гэта, галоўным чынам, непадходзячым гатункам зялеза, якое запатрабуе працяжнай апрацоўкі і кепскім гатункам чыгуну.

Трата матар'ялаў для літэйнага цэху на 30 процантаў вышэй, чымсь у мірны час. З прычыны нягоднасьці матар'ялу маецца вялікі лік браку.

Апалам заводы забясьпечаны на цэлы месяц, але к канцу месяца новай падвозкі дроў не было.

Чыгуннага лому і чушак зусім не атрымоўвалі ад адпавядаючых органаў і прыходзілася здабываць сваімі сродкамі.

Зялеза маецца ў дастатку. Сталі няма.

Вельмі адчуваецца недастача ў вуглі.

А усё такі прадпрыёмствы не спынялі сваёй працы.

На чыгунна літэйным заводзе бытшага Арлоўскага ў Барысаве ў верасьні, кастрычніку і лістападзе завод працаваў на рамонту ўсіх дзяржаўных прадпрыёмстваў і млыноў. У сьнежні завод пачаў апрацоўку цэлых рэчаў і вырабіць 100 плугоў, 5 саламарэзак, 6 малатарняў. За справаздачны тэрмін выраблена каля 200 пуд. чыгуннага ліцьця. На заводзе працуе 21 чалавек.

Швэйная прамысловасьць.

Швэйная прамысловасьць зьнята з дзяржаўнай дастаўкі і вынучана з дзяржаўнага пляну, дзякуючы чаму апошнія два месяцы прыходзіла здавальняцца толькі мясцовымі заказамі.

Выканан вырабачны плян на 1921 год у якім павінна быць адпушчана 6.000.000 арш. кранівы і ў сярэднім 000.000 фабрыкатаў.

За жнівень, верасень, кастрычнік і лістапад месяцы пакроена і сшыта вось што: летніх гымнасьцёрак — 28727 штук, летніх портак — 20698 шт, жакетак сабесу — 77 шт, портак — 69 шт., кітэляў і бюртак міліцыі — 370 шт., жакетак і портак празадзежы — 12236 шт. кажушкоў Белдаставе — 733 нацельнай мужчынскай бялізны для партыйнай школы — 83 жаночай — 25 шт., нацельнай бялізны для Чусо — 402 шт.

Дзейнасьць Белторфу.

Вясной 1921 г. арганізаваўся тарфяны аддзел упраўы тарфяной прамысловасьці Савету Народнай Гаспадаркі Беларусі. Згодна заданьням Белторфу за сэзон 1921 году мелася на мэце апрацаваць тарфянога апалу на Цнянскіх тарфяніках, якія ляжаць у 9 вярстох ад гор. Менску — 5.000 куб. саж. і на Смалявіцкіх пры станцыі Вітгенштэйнскай Аляксандраўскай чыгункі 1000 к. с.

Рэзка торфу пачалася ў канцы траўня. Вырабнасьць сэзону выявілася на агульных тарфяных апрацоўках у ліку 3836 куб. саж. годнага для апалу сухога торфу і апроч таго каля 400 куб. саж. торфу сырцу.

Тарфяная апрацоўка ў сэзоне 1921 году адбывалася пры надзвычайна цяжкіх варунках. Вырабачная праграма Белторфу была выпаўнена ў ліку 70 процантаў, што належыць лічыць прыемным.

Апроч эксплёатацыйнай працы Белторфам у працягу сэзону, вялася так сама арганізацыйна — будаўнічая праца якая выявілася ў шуканьні тэхнічных прыладаў для сызнава нарыхтованых тарфяных гаспадарак пры станцыі Талька. У гэты час тарфяны аддзел робіць крокі да хутчэйшай вывазкі ад месца апрацовак да месц скарыстаньня, выробленага ў сэзон торфа.

Да гэтага часу з Цнянскіх тарфянікаў розным фабрычна заводзкім прадпрыёмствам і ўстановам гор. Менску вылічана каля 700 куб. саж. торфа і з Смалявіцкіх тарфянікоў адпушчана гвяздзільнай фабрыцы „Башмак“ — 100 куб. саж., а астатні торф аддаецца шкляному заводу „Вікторыя“.

З прычыны недахвачы дроў, усе фабрычна-заводзкія прадпрыёмствы гораду Менску паволі маецца перавясьці на торф і згодна з гэтым, вырабачныя заданьні 1922 году будуць з значна павялічаныя.

На Цнянскім, Ратаўскім і Цэльскім балотах маецца апрацаваць 12,000 куб. рэзкага і 3800 куб. машыннага торфу. Утворана групавое аддзяленьне мэханічна-тарфяных заводаў Цэльска-Ратаўскага раёну.

Будуецца апалавая галіна Менск-Цна, праца па пабудове якой ужо канчаецца.

Наша паліграфічная прамысловасьць.

(Бабруйск).

Паліграфічны выраб у Бабруйску ў даваенны час вёўся кепска. 4-5 дробных друкарняў і адна літаграфія на тым і засноўвалася ўся паліграфічная прамысловасьць. Вайна і галоўным чынам рогныя эвакуацыі разбурылі нашу друкарскую справу. Вялікі лік літэраў быў вывезены, памяшканьні прышлі ў заняпад. Тое, што ўсе друкарні былі раскіданы па ўсяму гораду, яшчэ больш узмацніла цяжкае становішча паліграфічнага вырабу. Вырабнасьць друкарняў пры кепскім здаволеньні была мізэрнай.

З новай эканамічнай палітыкай удалося палепшыць вырабнасьць. Усе друкарні былі згуртаваны ў адным прасторным памяшканьні, якое добра адрамантавана, і значна пашырылася вырабнасьць.

У ліпені прынята 100 заказаў, выпаўнена — 78 (70 проц.), зроблена 175.000 адбіткаў. У лістападзе прынята 108 заказаў, выпаўнена — 108 (100 проц.). Такім чынам, вырабнасьць павялічылася ў сярэднім на 40-50 процантаў.

Пры новых варунках.

(Бабруйск).

Ад 1 сьнежня нашы дзяржаўныя заводы перашлі на самааплату. Маслобойны завод і млын Віленскім, як і заўважалась раней, спаўняюць працу пры новых варунках даволі пасьпешна. Зьвярнуўшы свае кошты, якія ў апошні час былі вельмі вялікімі, завод і млын цяпер даюць вялікі прыбытак дзяржаве, які дае магчымасьць рабіць рамонт і пашыраць выраб. Усяго за апошнія два месяцы (да 10 сьнежня) абодвы прадпрыёмствы далі дзяржаве чыстага прыбытку каля 300 міліёнаў руб.

На мясцох.

Панатужыліся.

(Магільнянская вол. Менскага пав.)

25 кастрычніка быў назначан сельскі сход грамадзян мястэчка Магільна. Трэба было выбраць тройку ў камісію па выяўцы ўтаенага харчовага падатку. Сабралася на сход ня больш 20 чалавек і тыя пачалі насьміхацца з пытаньня і скардзіцца на сваё кепскае жыцьцё і на цэлы шэраг іншых прычын. Адпускныя чырвонаармейцы, якія былі на сходзе, дзівіліся малому ліку ўдзельнікаў сходу; запытаўшыся аб прычыне даведаліся, што другія ня хочуць ісьці. Яны пачалі тлумачыць прысутным аб шкоднасьці гэткіх адносінаў да агульнай справы грамадзянства. Вам затым жывецца кепска, казалі яны, што вы не арганізованы, што ня ходзіце на сходы, ня цікавіцеся сваім жыцьцём і жыцьцём краю, а толькі ходзіце ды скавычаце, што ўлада вам нічога не дае. А хто ж гэта ўлада, калі ня вы самі? Панатужцеся і тагды вы зразумееце, што толькі супольнасьцю можна зьнішчыць цяжкае становішча. Сяляне гэтыя рэчы прынялі бліска да сэрца і парашылі назаўтра прыйсьці ўсім. І запраўды, назаўтра сайшліся ўсе сяляне і жыды, выбралі тройку ў камісію, абмяркавалі цэлы шэраг пытаньняў, у тым ліку і пытаньне аб мэліярацыі, і пастанавілі хадайнічаць перад вышэйшай уладай аб дазваленьні высяліцца на вольную зямлю і г. д. Апроч таго, была выбрана другая камісія, якой даручан абавязак выяўляць і выпаўняць балючыя пытаньні мясцовага жыцьця і аба ўсім казаць агульнаму сходу. Было пастаноўлена ў далейшым на сходы прыходзіць усім, а хто ня прыдзе, таго прымушаць адбываць без чаргі нарад. Цяпер магільнянцы рады, што кінулі дарэмныя скаргі і пачалі працу.

Прыкладная воласьць.

Выпаўненьне харчовага падатку.

Са Станькаўскай воласьці Менскага павету паведамляюць, што харчовы падатак, апроч сала, выпаўнен цалком. У воласьці не было ні вёсак, ні сялян, якія ўхіляліся б ад здачы харчовага падатку; заданьне выпаўнена к назначанаму тэрміну. Сяляне сваю павіннасьць перад дзяржавай споўнілі па грамадзянску.

Выяўленьне пахаты.

(Барысаў),

Праца па выяўленьню пахаты адбываецца добра. Дзякуючы энэргіі валасных выканаўчых камітэтаў інспэктараў і паўнамоцных прыкметны вынікі харчовага двухтыднёвіка. У трох вёсках Глівінскай вол. выяўлена 285 дзес. пахаты, у Зьмітровіцкай 829 дзес., у Веласэвіцкай — 436 дзес. Ёсьць два выпадкі калектыўнага аблажэньня. Вынікі добрыя. У адной воласьці выяўлена 1500 дзес. нібы знаходзячыхся пад лесам з мэтай вызваленьня ад харчовага налогу. Валасны інспэктар і выканаўчы камітэт аддадзены пад суд. У Мсьціжацкі раён выехала сэсія рэвалюцыйнага трыбуналу.

Прэзідэнцкая бібліятэка Рэспублікі Беларусь